

Seisukoerte jahikatse eeskiri

Kinnitatud EKL JKK eestseisuses

Kinnitatud EKL Volinike Koosolekul 13.06.2023, protokoll nr 3

Kehtib alates 01.08.2023

1. Katse eesmärk

1.1. Jahikatse „Seisukoerte jahikatse“ (edaspidi katse) eesmärk on kindlaks teha ja hinnata seisukoerte töömadusi.

1.2. Selgitada aretustöö tarbeks välja jahikõlbulikud seisukoerad.

1.3. Innustada seisukoerte omanikke võimalikult laialdaselt edendama jahikultuuri.

2. Katse korraldamine

2.1. Katse korraldamisel lähtutakse käesolevas juhendis reguleerimata küsimustes EKL Jahikatsete üldeeskirjast ja muudest kehtivatest EKL dokumentidest.

2.2. Katset tohib korraldada jahihooajal või väljaspool jahihooaega omades seadus(t)es nõutud luba(sid).

2.3 Katse korraldaja ja kohtunik lepivad enne katse algust kokku ühele koerale katsetamiseks antava aja ning osasoorituste toimumise järjekorra. Kohtunik annab kokkulepitud ajast ja osasoorituste järjekorrast koerte juhtidele teada katset sissejuhatavas kõnes.

2.4. Kohtunik peab katsele eelneva sissejuhatuskõnega kordama osalevate koerte juhtidele lühidalt üle hindamise alused ning andma vajalikud juhised katse sooritamiseks.

2.5. Katsel laseb relvast katse korraldaja või kohtuniku poolt määratud isik. Relvana kasutatakse sileraudset lahtimurtavat jahipüssi.

2.6. Katse päeval peab katse korraldaja tagama veterinaararsti kiire kättesaadavuse.

2.7. Katsete ajal peab koer olema lõastatud enne ja pärast oma sooritust. Oma katsesoorituse ajal võib koeral olla ainult koera jälgimist hõlbustav värviline kaelarihm ja/või vest ning turvalisuse tagamiseks GPS-jälgimisseade.

2.8. Koerte katsele pääsemise järjekord loositakse kohapeal.

2.9. Katse ajal on lubatud katsealal viibida kohtunikel, koerajuhil, abilistel ja kuni kahel harjutuskohtunikul.

2.10. Katse korraldajal on õigus otsustada osavõtvate koerte arv.

2.11. Katsel hinnatakse FCI 7.rühma koerte tööd maismaal elava loodusliku või võimalikult looduslähedaselt kasvatatud saaklinnuga, kooskõlas Jahieeskirjaga.

2.12. Katset ei korraldata:

- tuulevaikus
- tugeva tuulega
- kui lumikatte sügavus on üle 20 cm
- lumekooriku puhul
- kui õhutemperatuur on alla -10 °C (külmem kui -10°C)
- kui õhutemperatuur on üle 25 °C
- pikaajalise vihma- või lumesaju puhul.

3. Osalemisõigus ja selle piiramine

3.1. Katsel saavad osaleda kõik FCI 7. tõurühma kuuluvad koerad, kes on registreeritud FCI liikmesriigi või FCI poolt tunnustatud mitteliikmesriigi tõuregistris või selle lisas (eriregistris).

3.2. Indlev emane koer võib katsel osaleda, kuid katsetatakse viimasena ning ta ei tohi liikuda katsealal või selle läheduses enne oma osaluskorda.

3.3. Katsel ei või osaleda:

- haige koer;
- tiine koer kolmkümmend (30) päeva enne oodatavat poegimist ja nelikümmend kaks (42) päeva pärast poegimist;
- katset hindava kohtuniku või tema pereliikme koer;
- inimese suhtes agressiivselt käituv koer;
- koer, kellel ei ole täidetud EKL vaktsineerimisnõuded;
- noorem kui üheksa (9) kuu vanune koer.

3.4. Koer võib teha samal katsel vaid ühe katsesoorituse.

3.5. Koerajuht võib samal katsel osaleda mitme koeraga.

4. Katsekohtunik

4.1. Katset võib hinnata EKL-i poolt kinnitatud antud jahikatsede hindamispädevusega kohtunik või mõne muu FCI liikmesriigi poolt tunnustatud seisukoerte katsete kohtunik.

4.2. Katset hindav kohtunik võib kasutada abilisi.

5. Koerajuht

5.1. Koera juhib kogu katse ajal sama koerajuht. Koerajuhi vahetamine katse ajal on lubatud vaid kohtuniku loal.

5.2. Koerajuht peab täpselt järgima kohtuniku juhiseid.

5.3. Koerajuht peab enne katse algust kohtunikule teada andma koera teavitamise oskusest ja selle viisist. Teavitust võib teha koer kui ta on koerajuhi nägemispiirkonnast väljas. Samuti

peab koerajuht teavitama kohtunikku kui tema koer jahilinnu lendutõusmisel tuleb tagasi koerajuhi juurde.

5.4. Koerajuhil on õigus katse katkestada ükskõik millisel hetkel koera heaolust lähtuvalt, teavitades sellest kohe kohtunikku.

5.5. Koera tekitatud kahju ning koerale tekitatud vigastuste eest vastutab koeraomanik.

5.6. Koera võib juhtida käskude, käemärkide ja vilega välja arvatud ultraheli vile. Koera innustamine tema katsesoorituse ajal on lubatud. Eesmärgiks on siiski koerajuhi vähene ja vähehäälneline toiming, samuti koera koostöösoovi, iseseisvat tegutsemistahet ja jahikirge ilmestav sooritus.

6. Katse tulemused

6.1. Kohtunik täidab iga koera kohta hindamisprotokolli kahes eksemplaris ning kinnitab allkirjaga. Katse korraldaja kontrollib kõik tulemused üle ja kannab need katse tulemuste koondprotokolli ning annab selle kohtunikule kontrollimiseks ja allkirjaga kinnitamiseks. Seejärel antakse üks hindamisprotokolli koopia koerajuhile. Katse korraldaja edastab kontrollitud ning allkirjastatud koondprotokolli ja hindamisprotokollid EKL JKK-le ettenähtud korras.

7. Osasooritused ja hindamine

7.1. Korraldaja otsustab osasoorituste järjekorra.

7.2. Otsing

7.2.1 Otsingu eesmärk on maastikul oleva jahilinnu kindel ja kiire leidmine ning sellele seisaku tegemine. Koerajuht võib koera juhtida käskude, käemärkide ja vilega. Hindepunktid moodustuvad koera haistmisvõimest, otsingu viisist ja stiilist.

7.2.2 Haistmine on koera loomulik võime leida jahilind haistmismeele abil. Haistmisel hinnatakse selle ulatust (kaugust) ja õigsust. Kaugust hinnatakse kohast, kus koer jahilindu esmakordselt haistis, kuni tema peidu- (lendutõusmise) paigani. Haistmise õigsuse all mõistetakse koera võimet liikuda jahilinnu poole ainult haistmismeele abil. Koer peab haistma temale vastu puhuva tuulega tulevat lõhna, mitte maas olevate jälgede lõhna. Kordamist loetakse veaks. Selle all mõeldakse sama linnulõhna korduvat ajamist, enda või teise koera jooksujälgede jätkuvat kordamist koos pidevate allatuules otsingutega, jahitöös edenemata. Värskele, kuid tühjadele peidupaikadele lühiajaline lähenemine on lubatud, sest koer peab veenduma, et seal jahilindu pole.

7.2.3 Otsingu kiiruse all mõistetakse koera liikumise kiirust maastikul. Koera liikumistempo peab üldiselt olema kiire, kerge ja ühtlane, selgelt saagi poole pürgiv tõuomane liikumine ilma asjatute seisakute ja ülikiire jooksuta. Aeglast, sõrgis ja kõnnis liikumist otsingul loetakse veaks. Parimaks otsinguks peetakse koera liikumist süstikuna vastutuult liikuva koerajuhi ees. Koer peab liikuma 40-80m ulatuses koerajuhist kummalegi poole. Otsingu ulatus ja edenemine, samuti koostöö on sobivad, kui koerajuht võib koera ootamata või kiirust lisamata

jätkata liikumist maastikul valitud suunas nii, et koer kohandab oma otsingu koerajuhi liikumise järgi. Koera otsingumuster, -kiirus ja ulatus peavad sobituma valitsevate tuule- ja maastikuoludega ja on koera tõugudel erinev. Otsingul tuleb maastik katta nii, et jahilind ei jääks otsingualal koerale avastamata.

7.2.4 Jahilinnule lähenemine on seisukoera loomulik omadus, mis avaldub valvsas ja ettevaatlikus liikumises, kõrgele tõstetud peas ja ninaga pingsas haistmises, et tabada õhuvooluga saabuvat linnulõhna. Jahilinnu peidupaigale lähenemist kinnitab esialgse liikumissuuna muutumine. Jahilindu või selle jälgi haistes on lubatud aeglasem liikumine tema asukoha täpsustamiseks. Lähenemine lõpeb seisakuga jahilinnu ees või koer hakkab uuesti otsima. Kui lähenemine katses puudub, ei takista see koera hindamist. Kui koer haistab otsingul jahilindu ja jääb tema ette seisma, pole lähenemine vajalik. Kui jahilinnuni on jäänud vähe maad, võib seda lugeda veaks. Jahilinnule lähenemise hindamine võib toimuda nii otsingu kui ka saagitöö osasoorituse ajal.

7.2.5 Otsingu hindamine.

Otsingul tuleb hinnata koera loomupäraseid jahiomadusi, nagu jahikirge, otsingu ulatust ja kiirust, tuule ja maastiku kasutust, samuti jahilinnu leidmisvõimet. Koer peab näitama piisavat kuuletumist ning suutma kohandada otsingut maastiku ja tuule järgi. Otsing peab olema maastikku kattev ja koer peab olema kontrollitav erinevates maastikuoludes. Otsingu punkte alandavad koera ebaõnnestumised otsingualal oleva jahilinnu leidmisel või seisaku tegemisel, kui kohtunik näeb, et koeral oli seisaku tegemise võimalus. Otsingu hindamine lõpeb koera seisakuga jahilinnu ees või kui koer otsinguosa lõppedes lõastatakse.

7.3. Saagitöö

7.3.1 Koera saagitöö hindamine käsitleb seisakut, paigalpüsimise võimet, sööstu/lenduajamist ja käitumist jahilinnu õhku tõusmisel ning püssilasu tegemisel.

7.3.2 Seisak on koera poos, milles ta jääb jahilinnu ette pingutatult paigale. Seisak on seisukoertele sünnipärane ja neid teistest tõugudest eristav omadus. Seisak peab olema selge, kindel ja pinges. Koer võib lahkuda seisakust vaid koerajuhi käsu peale sööstu tegemiseks või asudes jälitama maad mööda eemale liikuvat jahilindu või teavitama koerajuhti leitud jahilinnust. Koerajuht peab koera seisakust teada andma kohtunikule, kes annab seejärel loa saagitöö jätkamiseks. Arvesse võetakse kõik seisakud. Tulemuseta seisakuks (tühiseisak) loetakse seisak, mida ei tehta jahilinnule.

7.3.3 Sööst ja lenduajamine on koera kiire ja otsustav liikumine otse jahilinnu suunas ning jahilinnu lenduajamine. Sööst ja lenduajamine võib toimuda vaid koerajuhi käsu peale, milleks kohtunik on andnud loa. See peab olema kiire ja energiline, toimuma nii, et kontakt koerajuhiga säiliks ja lõppema jahilinnu õhikutõusmisega. Koera tahte või julguse puudumine sööstul loetakse veaks. Kui koer kaotab sööstul jahilinnuga kontakti, võib ta teha lühikesi pöördeid/kurve linnu uuesti leidmiseks. Kohtunik annab teada, millal ta näeb/fikseerib koeral kontakti katkemise jahilinnuga ja võib nõuda uut seisakut, et saagitöö saaks positiivse tulemuse.

7.3.4 Käitumise all jahilinnu õhkutõusmisel peetakse silmas koera suhtumist lendutõusnud jahilindu ja püssilasku. Jahilinnu õhkutõusmisel ja selle laskmisel peab koer jääma rahulikult paigale. Koerajuhi ja koera vahel ei tohi olla füüsilist kontakti. Jahilinnu lendutõusmisel võib koer tulla ka koerajuhi juurde. Koerajuht peab sellisest enne katse algust kohtunikku teavitama. Koer ei tohi lasku karta. Kui koer pärast püssilasku jookseb eemale või hoidub koerajuhi jalgade juurde, loetakse seda veaks. Järgnemine on koera jooksmine õhkutõusnud jahilinnule järele, mida loetakse veaks. Kui jahilinnule järgnev koer käskude peale ei peatu, loetakse viga tõsiseks ja koer kõrvaldatakse katselt.

7.4 Kuulekus on koerajuhi ja koera vaheline koostöö. Koer peab täitma koerajuhi käsklused kiirelt ja täpselt, olgu need antud vile, hääle või viipega. Samuti hinnatakse koera üldist hoiakut kogu katse vältel: iseseisvalt töötamise võimet, koostööd koerajuhiga ning sujuvust üleminekul ühelt tööelemendilt teisele.

7.5 Kõige kõrgemaks saavutuseks seisukoera töös peetakse seda, kui koer oskab leitud jahilinnust teavitada. Selline seisukoer, töötades väljaspool koerajuhi nägemispiirkonda leides linnulõhna ja jäädes korraks jahilinnu ette seisma, tuleb iseseisvalt tagasi koerajuhi vaatevälja ning juhib ta linnuni. Teavitamine annab jahikatsel kuni viis (5) lisapunkti. Kõrgeima hinde, sada (100) punkti, andmiseks pole kohtunikul vaja teavitamist nõuda.

8. Koera kõrvaldamine katselt

Koer võidakse kõrvaldatakse katselt, kui ta:

- käitub vastumeelselt ja/või ebakindlalt nii, et tema tööd ei saa hinnata
- otsingul liigub sammus (kõnnis)
- on agressiivne (sh teiste koerte suhtes)
- on sõnakuulmatu ja/või käitub korduvalt omaalgatuslikult
- soodsates tingimustes ajab ilma seisakut tegemata korduvalt jahilinnu lendu
- lahkub korduvalt ilma käsuta seisakust nii, et ajab jahilinnu lendu
- ajab taga lendu tõusnud jahilindu, rohkem kui 10 meetrit
- sööb/rikub jahilinnu ära
- osutub paugu- või saagipelglikuks
- teeb kolmel korral tühiseisaku.

9. Punktide ja järkude määramine.

9.1. Osasooritused, nende punktid, kõrgeimad punktisummad ja järgu saamiseks vajalikud miinimumpunktid on järgmised:

Osasooritus	Maksimum punktid	Min punktid I järk	Min punktid II järk	Min punktid III järk
Otsing				
Haistmine	25	20	18	16
ulatus	10	8	7	6
õigsus	10	8	6	6
maneer	5			

Otsing	25			
kiirus	10			
maneer	10			
lähenemine	5			
Saagitöö	15			
seisak	5	4	3	3
sööst	5			
püsimine	5			
Stiil	10			
otsing	5			
seisak	5			
Käitumine	25	18	16	14
suhtumine lasku	5	4	3	2
üldine hoiak	10			
kuulekus	10			
KOKKU	100	80	70	60
Teavitust	5			

9.2. Seisukoerte töö hindamise tabel.

Tabelis toodud punktid kehtivad optimaalsetes tingimustes: tuul 3-7m/sek, tuule suund on püsiv, õhutemperatuur +15 kuni +18°C.

Haistmise ulatus

Koer suudab tuvastada jahilinnu lõhna võimalikult kaugelt distantsilt (ca 20m ja enam) ja jääda edaspidises töös kindlaks aistingule, kahandades otsingu ulatust	10
Koer tunneb linnulõhna kaugelt (20-10m)	9-7
Jahilinnu lõhna tuvastamine läheduses (10-5m)	6-4
Jahilinnu lõhna tuvastamine vahetus läheduses (alla 5m) või alles visuaalse kontakti saavutamisel	3-1
Koer ei suuda korduvalt jahilindu lõhna abil leida	0

Haistmise õigsus

Koer töötab eksimatult, viib koerajuhi otse jahilinnu peale, märgib seda lähenemise või peatumisega. Koer haistab jahilinnu lõhna õhuvoolust, mitte jälgedelt. Jahilind tõuseb lendu otse koera ees.	10
Jahilinnu lendutõusmise koht on 2-4m koera liikumise suunast	9-7
Töö jälgedel, mis lõpeb jahilinnu lendutõusmisega peale sööstu tegemist	6-4
Linnulõhna ja jälgede korduv ajamine	3-1
Kolm kindlat seisakut kus lindu ei ole (tühiseisakut). Koer kõrvaldatakse katselt	X

Haistmise maneer

Koer haistab jahilinnu lõhna õhuvoolus kõrgele tõstetud peaga	5
--	----------

Enamasti haistab koer jahilinnu lõhna õhuvoolest, kuid vahel nuusutab maast tema jälgi	4-3
Jahilinnu haistmine õhuvoolest ja maast	2-1
Töö enamasti jahilinnu jälgedel	0

Otsingu kiirus

Koer liigub kergelt, kiirelt, energiliselt ja ühtlaselt. Kiirus katse kestel oluliselt ei aeglustu	10
Keskmise kiirusega, kerge, energiline liikumine	9-7
Aeglasem, raskevõitu liikumine	6-4
Aeglane liikumine, mis läheb aeg-ajalt üle sammkäiguks	3-1
Käib sammu. Koer kõrvaldatakse katselt	X

Otsingu maneer

Koer otsib süstikuliselt, paralleelid on risti tuule suunaga, pöörded vastutuult. Otsingumuster vastab tuule- ja maastikuoludele. Koer möödub koerajuhi eest.	10
Otsing on põhiliselt õige, kuid koer pöörduv allatuult ja/või möödub koerajuhi tagant.	9-7
Otsing on põhiliselt õige, kuid koer läbib juba otsitud ala korduvalt	6-4
Ebakorrapärane liikumine, edenemata jahitöös	3-1
Süsteemitu, juhtimatu otsing	0

Lähenemine

Koer alustab lähenemist kaugelt ja selgelt märgatavalt, liigub kindlalt otse jahilinnule, lähenemisel aeglustab järk-järgult käiku enne seisakut	5
Lähenemine on kindel, kuid toimub mööda jälgi ja lõpeb jahilinnu ees seisakuga	4-3
Lähenemine on ebakindel, venitatud	2-1
Lähenemine ebaselge või puudub	0

Seisak

Koer seisab liikumatult jahilinnu ees ega lähene jahilinnule enne koerajuhi tulekut ja vastava käsu saamist	5
Koerajuhi lähenemisel liigub koer iseseisvalt edasi, kuid lindu lendu ei aja	4-3
Koer liigub seisakust edasi enne koerajuhi kohalejõudmist ja ajab linnu lendu	2-1
Ajab jahilinnu korduvalt lendu seisakut tegemata. Koer kõrvaldatakse katselt	X

Sööst

Koer sööstab jahilinnule peale käskluse saamist otsustavalt, üsna kiiresti ja täpselt, ilma peatusteta ja ajab jahilinnu lendu	5
Sööst on aeglasevõitu või hiiliv, käsklust tuleb anda korduvalt	4-3
Sööst on ebakindel, seisakutega	2-1

Lähenemine on väga aeglane, ebakindel või sööst puudub	0
--	---

Püsimine

Jahilinnu õhkutõusmisel jääb koer rahulikult paigale või liigub kuni jahilinnu õhkutõusmise paigani	5
Jahilinnu õhkutõusmisel on koer erutunud ja järgneb linnule mõned sammud, kuni 5m. Käskluste peale jääb paigale	4-3
Koer järgneb jahilinnule kuni 10 m	2-1
Koer järgneb jahilinnule rohkem kui 10m. Koer kõrvaldatakse katselt	X

Otsingu stiil

Tõule omane, kerge liikumine. Koer hoiab pead vähemalt turja kõrgusel	5
Kerge liikumine, pea on selja kõrgusel	4-3
Raske liikumine, pea allpool selja kõrgust	2-1
Sammus liikumine. Otsib pea maas. Koer kõrvaldatakse katselt	X

Seisaku stiil

Koer on pinges. Ilmekas ja tõule omane seisak	5
Seisakus puudub pinge	4-3
Seisak on flegmaatiline, tõule mitteomane	2-1
Ajab jahilinnu korduvalt lendu seisakut tegemata. Koer kõrvaldatakse katselt	X

Suhtumine lasku

Koer jääb pärast lasku liikumatult kohale.	5
Lasu korral on koer erutunud, kuid pärast käsklust jääb paigale	4-3
Pärast lasku jookseb koer korejuhi jala juurde	2-1
Koer kardab lasku. Koer jookseb koerajuhi juurest ära. Koer kõrvaldatakse katselt	X

Üldine hoiak

Koerajuhi ja koera koostöö on omavahel sobivad. Sujuv üleminek ühelt tööelemendilt teisele.	10
Koerajuht peab korduvalt käsklustega korrigeerima koera tegevust	9-7
Koerajuht peab pidevalt käsklustega korrigeerima koera tegevust. Üleminek erinevatelt tööelementidelt on raskesti arusaadav	6-4
Koerajuhi ja koera koostöö ei ole omavahel sobivad. Tööelementides esineb katkestusi ja/või kiirustamisi. Tööelemendid halvasti eristatavad	3-1

Kuulekus

Koer täidab innukalt ja kiiresti kõik koerajuhi viipe, hääle või vilega antud käsklused	10
--	-----------

Koerajuht peab käsklusi kordama	9-7
Koer täidab korduvaid käsklusi ebakorrektselt	6-4
Koer täidab korduvaid käsklusi vastumeelselt	3-1
Koer ei reageeri käsklustele, on sõnakuulmatu. Koer kõrvaldatakse katselt	X
